

بررسی ارتباط انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیریت زمان با موفقیت تحصیلی دانشجویان کارشناسی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران

زهره سهرابی: دانشیار و دکترای مدیریت خدمات بهداشتی- درمانی، گروه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران. zso_sohrabi@yahoo.com
* فاطمه قوتی: کارشناس ارشد آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران (*نویسنده مسئول). f_ghovati@yahoo.com
فخرالسادات میر حسینی: مربی، گروه هوشبری، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران و دانشجوی دکتری آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. f_mirhoseiny@yahoo.com
آغا فاطمه حسینی: مربی، گروه آمار زیستی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران. hosseini.f@iuims.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۹۵/۸/۱۵

تاریخ دریافت: ۹۵/۳/۱۱

چکیده

زمینه و هدف: از آنجایی که هدف اصلی ورود به دانشگاه موفقیت و پیشرفت تحصیلی است. شناسایی عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی، یکی از مقوله‌های مهم و مورد پژوهش محققان می‌باشد. مدیریت زمان یا در واقع استفاده اثربخش از زمان، در جهان امروز لازمه پیشرفت و ارتقا است و با عنایت به اینکه انگیزه پیشرفت نیز باعث تحرک و پویایی و برنامه ریزی صحیح در حین تحصیل می‌شود، بنابراین هدف از مطالعه حاضر ارتباط انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیریت زمان با موفقیت تحصیلی دانشجویان مقطع کارشناسی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران تعیین گردید.

روش کار: این پژوهش از نوع مطالعه مقطعی توصیفی-تحلیلی است. کل دانشجویان مقطع کارشناسی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران به جز دانشجویان ترم اول که تعداد آنان ۳۴۱ نفر بود به روش سرشماری وارد مطالعه شدند از این تعداد ۲۸۸ پرسشنامه (۸۴/۴ درصد) بصورت کامل تکمیل گردید. برای گردآوری داده‌ها از اطلاعات دموگرافیک و دو پرسشنامه مدیریت زمان (بریتون و تسر) و انگیزه پیشرفت تحصیلی (هرمنس) به روش توزیع حضوری استفاده شد. در این پژوهش ابتدا به بررسی روایی محتوایی پرسشنامه‌ها به شکل کمی با استفاده از دو شاخص نسبی روایی محتوا و شاخص روایی محتوا پرداخته شد. پس از جمع آوری اطلاعات با استفاده از نرم افزار مایکروسافت اکسل و SPSS و بهره‌مندی از آمارهای توصیفی و تحلیلی (ضریب همبستگی اسپیرمن و رگرسیون چند متغیره)، تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد، میانگین و انحراف معیار سن دانشجویان $22/6 \pm 5/786$ سال می‌باشد. اکثریت دانشجویان (۶۶،۳ درصد، تعداد ۱۹۱ نفر) زن، (۸۲/۶ درصد، تعداد ۲۲۸ نفر) مجرد، (۷۳/۳ درصد، تعداد ۲۱۱ نفر) در مقطع کارشناسی پیوسته، (۲۷/۱ درصد، تعداد ۷۸ نفر) رشته اتاق عمل، (۳۷/۵ درصد، تعداد ۱۰۸ نفر) ترم چهارم تحصیلی و میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان $16/92 \pm 1/188$ و اکثراً (۶۸/۴ درصد) بصورت غیرخوابگاهی سکونت داشتند. میانگین و انحراف معیار امتیاز انگیزه پیشرفت تحصیلی در بین دانشجویان به طور کلی $84/3 \pm 8/3$ می‌باشد. میانگین و انحراف معیار امتیاز مدیریت زمان $46/2 \pm 7/0$ است. ضریب همبستگی اسپیرمن بین متغیر موفقیت تحصیلی (معدل) و نمره انگیزه پیشرفت همبستگی خطی مستقیم معنادار وجود داشت ($p < 0/001$, $r = 0/311$). به طوری که با افزایش انگیزه پیشرفت معدل افزایش یافته است. ضریب همبستگی اسپیرمن بین متغیر موفقیت تحصیلی (معدل) و نمره مدیریت زمان همبستگی خطی مستقیم معنادار وجود داشت ($p = 0/001$, $r = 0/197$) به طوری که با افزایش نمره مدیریت زمان نمره موفقیت تحصیلی (معدل) افزایش می‌یابد.

نتیجه‌گیری: یافته‌های این مطالعه نشان داد بین مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی با موفقیت تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد. از آنجایی که می‌توان بر اساس انگیزه پیشرفت تحصیلی، موفقیت تحصیلی را پیش بینی نمود، سرمایه‌گذاری برای آموزش و تقویت انگیزه پیشرفت در جمعیت دانشجویان، می‌تواند در پیشرفت تحصیلی آنها مؤثر واقع شود.

کلیدواژه‌ها: مدیریت زمان، انگیزه پیشرفت تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، موفقیت تحصیلی، دانشجویان کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی ایران

مقدمه

تحصیلی بیشتر به حوزه‌های روش، محتوا و برنامه ریزی در دوره‌های ابتدایی و متوسطه مربوط می‌شود. در این میان بررسی انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان و مدیریت زمان و رابطه آن با موفقیت تحصیلی در آموزش عالی خصوصاً در دانشگاه علوم پزشکی در جامعه ما بسیار نادر و انگشت شمار است و از آنجا که پیشرفت تحصیلی

پیشرفت تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن سال‌هاست که مورد توجه پژوهشگران آموزشی قرار گرفته است با توجه به آشکار شدن پیشرفت تحصیلی در نظام آموزشی، شناسایی و بررسی عوامل مؤثر بر آن حایز اهمیت است. پژوهش‌های صورت گرفته در باب پیشرفت

آن برای تبیین و تشریح عملکرد افراد استفاده نموده‌اند، انگیزه پیشرفت تحصیلی است که در برگیرنده‌ی الگویی از تدبیر اندیشی، اعمال و احساس‌هایی است که با تلاش برای دستیابی به نوعی برتری، سازگار با استانداردهای برتر درونی، مرتبط می‌باشد (۱۱). انگیزه‌ی پیشرفت با پیشرفت و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه دارد. منظره‌ی توکلی در سال ۱۳۷۵ در تحقیقی که به بررسی رابطه انگیزه پیشرفت، هسته کنترل و پیشرفت تحصیلی پرداخت، نشان داد بین انگیزه پیشرفت و موفقیت دانش‌آموزان رابطه مثبت معنی‌دار وجود دارد (۱۲). در تحقیقی دیگر که زارعی در سال ۱۳۸۰ به بررسی رابطه بین سبک‌های اسنادی و انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی پرداخت، بین انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت معنی‌دار دید (۱۳).

عامل انگیزه یکی از پیش‌نیازهای یادگیری به حساب می‌آید و تاثیر آن بر عملکرد افراد بر کسی پوشیده نیست. به عقیده بسیاری از روانشناسان و مربیان یک عامل مهم و اساسی پیشرفت تحصیلی عامل انگیزه می‌باشد. با توجه به اهمیت انگیزه پیشرفت تحصیلی، جای پژوهش‌های بیشتر در این موضوع باز است. با در نظر گرفتن این موضوع که انگیزه پیشرفت مطلوب در رشد و پیشرفت جوامع تاثیر بسزایی دارد، جوامعی که افراد آن فاقد انگیزه باشند حتی در صورت وجود امکانات و شرایط مساعد کمتر امکان توسعه و پیشرفت خواهند داشت. در جوامعی که والدین و مربیان انگیزه پیشرفت مطلوب را به کودکان منتقل می‌کنند، در آینده بزرگسالانی توسعه طلب که به رشد همه جانبه جامعه خود کمک می‌کنند خواهند داشت. در خصوص اهمیت انگیزه پیشرفت همین بس که بگوییم بشر بدون چنین انگیزه‌ای قادر نبود حتی از زندگی اولیه پا فراتر نهد (۱۴).

لذا پژوهش حاضر قصد بررسی دو مورد از مسائل بحث انگیز امروز در دانشگاه یعنی انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیریت زمان، تحت عنوان بررسی ارتباط انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیریت زمان با موفقیت تحصیلی دانشجویان کارشناسی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران را

دانشجویان در دانشگاه منفک از انگیزه آنها نسبت به تحصیل نیست و همچنین در این میان، مسئله مدیریت زمان به‌عنوان یک عامل اثرگذار از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است (۱)، به طوری که یکی از موانع موفقیت و مشکلات گریبانگیر افراد به ویژه دانشجویان، عدم استفاده صحیح از زمان و وقت است (۲). جهان‌سیر نشان داد که برنامه ریزی کوتاه مدت و نگرش به زمان با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری دارد (۳). از نظر لومیس مدیریت زمان فاکتور مهم خود تنظیمی است که با پیشرفت یادگیری ارتباط بالایی دارد (۴). بررسی لینگ، هفرنان و مانسر در سال ۲۰۰۳، فرایزر، یانگستروم و گالتینگ در سال ۲۰۰۷ و نافتل و رایسنسون در سال ۲۰۰۷ نیز نشان می‌دهد که سازمان دهی زمان و رفتارهای مدیریت زمان به طور معناداری با عملکرد تحصیلی در ارتباط است (۵-۷).

اینکه چگونه می‌توان زمان را مدیریت کرد به عوامل زیادی وابسته است. در همین راستا یکی از مشکلات عملی که برخی از دانش‌آموزان و دانشجویان در دوران تحصیل با آن مواجه می‌شوند به مدیریت زمان مربوط می‌شود؛ زیرا آنها معمولاً در دوران دبیرستان به وسیله والدین و یا معلمان خود مدیریت می‌شدند، بنابراین بهتر است که آنها با روش‌های برنامه ریزی و زمان آشنا شوند (۸). در همین رابطه عیسی و ارسوی معتقدند که اولاً مدیریت زمان یک نیاز است، ثانیاً یک هدف خوب به شمار می‌رود و ثالثاً بایستی آموزش داده شود (۹).

ضعف عملکرد آموزشی دانشجویان وشکست‌های بعد از ورود به دانشگاه از معضلات مهم آموزشی در کشور ماست. بسیاری از دانشجویان بعد از ورود به دانشگاه قادر به سازگار کردن خود با وضعیت تحصیلی جدید و افزایش حجم دروس نیستند و اغلب دانشجویان در ترم اول و برخی تا پایان تحصیلات دچار افت شدیدی می‌شوند. اکثر دانشجویانی که از تلاش خود نتیجه مطلوب کسب نمی‌کنند انگیزه‌ای برای درس خواندن ندارند (۱۰).

یکی از ویژگی‌های شخصیتی که روانشناسان از

دارد.

روش کار

روش پژوهش، جامعه آماری، حجم نمونه: این پژوهش از نوع مطالعه مقطعی (توصیفی-تحلیلی) بررسی رابطه است. از طریق اخذ آمار دقیق از اداره آموزش دانشکده پیراپزشکی تعداد دانشجویان مشغول به تحصیل در ترم دوم، سوم و چهارم دانشکده پیراپزشکی در دو مقطع کارشناسی پیوسته و ناپیوسته ۳۴۱ نفر بود که به روش سرشماری وارد مطالعه شدند تا پرسشنامه‌های تحقیق را تکمیل نمایند. معیار ورود به مطالعه گذراندن حداقل یک ترم تحصیلی، اشتغال به تحصیل در ترم بهمن ۹۳ و رضایت برای ورود به مطالعه بود. پس از تایید روایی محتوایی پرسشنامه‌ها، ابزار در بین دانشجویان گروه هدف توسط محقق به روش حضوری توزیع گردید.

در این پژوهش ابتدا به بررسی روایی محتوایی پرسشنامه‌های مدیریت زمان (بریتون و تسر) و انگیزه پیشرفت تحصیلی (هرمنس) به شکل کمی با استفاده از دو شاخص نسبی روایی محتوا (Validity Ratio Content) و شاخص روایی محتوا (Validity Index Content) پرداخته شد.

پرسشنامه‌ها در اختیار دانشجویان که تعداد آنها ۳۴۱ نفر بود قرار گرفت که از این تعداد ۲۸۸ پرسشنامه تکمیل و برگردانده شد میزان پاسخگویی به پرسشنامه‌ها ۸۴/۴ درصد کل جامعه مورد پژوهش می‌باشد. همچنین پایایی پرسشنامه‌ها با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردید.

برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی شامل: جداول توزیع فراوانی یک بعدی، دو بعدی، شاخصهای مرکزی (میانگین) و درصد برای توصیف اطلاعات استفاده شد. برای بررسی رابطه بین پیشرفت تحصیلی (معدل) با متغیرهای جمعیت شناختی و امتیاز مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت بر حسب ماهیت متغیر از آزمون‌های استنباط آماری شامل: آزمون من ویتنی، آزمون کروسکال والیس، ضریب همبستگی اسپیرمن و آنالیز رگرسیون استفاده گردید و برای بررسی

نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. مدل سازی با استفاده از آنالیز رگرسیون چند گانه با روش ENTER انجام شد. سطح معنی دار در این پژوهش ۰,۰۵ در نظر گرفته شد و نتایج با استفاده از نرم افزار spss نسخه 22 استخراج و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. استخراج داده‌های مربوط به شاخص‌های CVI، CVR با استفاده از نرم افزار میکروسافت اکسل انجام شد.

مشخصات ابزار جمع آوری اطلاعات

پرسشنامه مدیریت زمان بریتون و تسر (۱۹۹۱): طرح اولیه این تست در نتیجه تحقیقات بریتون و تسر در بریتانیا بر روی نمونه کوچکی از دانشجویان (۹۰ نفر) انجام گرفت که نتیجه به دست آمده باعث بازنگری پرسشنامه و تکرار آزمون بر روی گروه بزرگتری از دانشجویان (۳۰۲ نفر) شد. فرم اولیه آزمون اصلی بریتون و تسر ۳۵ پرسش به صورت ۱۲ خرده مقیاس بود که تجزیه و تحلیل داده‌های آنها نشان داد که مقدار یا ارزش خاص آنها بیشتر از ۱ بوده اما در آزمون غربال نشان داد که فقط ۳ مقیاس از آنها مهم بوده است. این ۳ جزء که ۳۶٪ واریانس را تشکیل می داد در سه قالب برنامه ریزی کوتاه مدت، برنامه ریزی بلند مدت و نگرش نسبت به زمان نام گذاری شد (۱۵).

این پرسشنامه که شامل ۱۸ سوال است برای اولین بار در ایران توسط خسرو جهان سیر و همکاران بر روی ۳۵۴ نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه هنجاریابی شده است. در پژوهش فوق الذکر این پرسشنامه بعد از ترجمه و تدوین، برای اظهار نظر در اختیار چند متخصص قرار داده شده و بعد از اصلاحات لازم روایی آن تأیید شده است (۳)؛ اما پایایی این پرسشنامه در پژوهش جهان سیر و همکاران ۰/۸۲ گزارش شد که نشان از پایایی بالای پرسشنامه دارد (۳).

پایایی این آزمون در مطالعه الفتی ۰/۸۰ و در پژوهش یعقوبی بعد برنامه ریزی کوتاه مدت ۰/۷۵ و بعد برنامه ریزی بلند مدت ۰/۸۲ و نگرش به زمان ۰/۷۹ به دست آمده است (۱۵). پاسخ‌ها به صورت طیف لیکرت همیشه (۵)،

۹ ویژگی فوق تدوین شده است (۲۰).

روایی و پایایی پرسشنامه هرمنس در پژوهش هرمنس: هرمنس برای برآورد روایی آزمون، روش اعتبار محتوی را به دو روش همسانی درونی و تحلیل عاملی بکار گرفت که بنیان آن بر پژوهش‌های پیشین درباره انگیزه پیشرفت بود. در خصوص روائی آزمون، از آنجا که هرمنس سؤالات این پرسشنامه را براساس پژوهش‌های قبلی درباره انگیزه پیشرفت نوشته و در نهایت ضریب همبستگی هر سؤال را با رفتارهای پیشرفت‌گرا محاسبه کرده است، از این نظر آزمون دارای روائی میباشد. ضرایب همبستگی که برای سؤالات پرسشنامه گزارش شده به ترتیب از ۰/۳۱ تا ۰/۵۷ می‌باشد. علاوه بر این هرمنس در یک مطالعه به وجود ضریب همبستگی بالا بین این پرسشنامه با آزمون اندر یافت موضوع (T.A.T) Thematic Apperception Test اشاره دارد. او همچنین ضریب همبستگی دو پرسش را با رفتارهای پیشرفت‌گرا برآورد کرد که نشان‌دهنده روایی بالای آزمون بود ($r = 0/88$) (۲۱). اعتبار و روایی این پرسشنامه را مک اینرنی در استرالیا نیز مورد بررسی قرار داده است (با ضریب اعتبار ۰/۸۲).

هنجاریایی پرسشنامه انگیزه پیشرفت

هرمنس در ایران: در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه ساده و چندگانه خلاقیت، انگیزه پیشرفت و عزت نفس با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۱۳۸۲-۱۳۸۱ که توسط برومند نسب و همکاران انجام شد، نمونه را ۲۰۰ نفر دانشجوی دختر و پسر برای اعتبار یابی تشکیل دادند. برای اعتبار یابی آزمون از روش اعتبار یابی سازه استفاده شده است. آزمونی که به‌عنوان شاخص اعتبار مورد استفاده قرار گرفت آزمون انگیزه پیشرفت گیزلی است که به‌طور همزمان در اختیار آزمودنی‌ها قرار گرفت. ضریب همبستگی محاسبه شده ($r = 0/46$) بود که در سطح ۰/۰۵ معنی دار بود. همچنین برای محاسبه ضریب پایایی از روش‌های آلفای کرونباخ و تنصیف استفاده شد. در روش تنصیف از فرمول ضریب همبستگی اسپرمن- براون استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده ۰/۷۸ و ضرایب پایایی

بیشتر وقتها (۴)، گاهی اوقات (۳)، به ندرت (۲)، اصلاً (هیچ وقت) (۱) می‌باشد. در همه سؤالات گزینه همیشه نمره ۵ را کسب می‌کند بجز سؤالات ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۳، ۱۶ گزینه همیشه امتیاز ۱ را کسب می‌نماید. طیف نمرات در کل پرسشنامه ۹۰-۱۸ می‌باشد و نمره بالا نشان دهنده تلاش مثبت در مدیریت زمان می‌باشد (۱۶).

پرسشنامه انگیزه پیشرفت (Achievement motivation questionnaire): این پرسشنامه توسط هرمنس تهیه و تدوین شده است و شامل ۲۹ سؤال است و توسط ابوالفضل کرمی ترجمه شده است (۱۷). هرمنس بر مبنای دانش نظری و تجربی موجود درباره نیاز پیشرفت این پرسشنامه را ساخته است و برای نوشتن سؤالات پرسشنامه انگیزه پیشرفت، ده ویژگی که افراد دارای انگیزه پیشرفت بالا از افراد با انگیزه پیشرفت پایین، متمایز می‌کند و از بررسی تحقیقات قبلی به‌دست آورده است، به‌عنوان مبنا و راهنما برای انتخاب سؤالات برگزیده است. ابتدا وی ۹۲ سؤال را برای پرسشنامه تهیه کرد و در نهایت براساس میزان ضریب همبستگی که بین هر سؤال با رفتار پیشرفت‌مندان به‌دست آورده است، ۲۹ سؤال چند گزینه‌ای را بعنوان پرسشنامه نهایی انگیزه پیشرفت انتخاب نموده است (۱۹-۱۸).

ده ویژگی که افراد با نیاز به پیشرفت بالا را از افراد با نیاز به پیشرفت پایین متمایز می‌کند و به‌عنوان مبنایی برای نوشتن سؤالات پرسشنامه استفاده شده، شامل ویژگی‌های زیر می‌باشند:

۱- سطح آرزوی بالا، ۲- انگیزه قوی برای تحرک به سوی بالا، ۳- مقاومت طولانی در مواجهه با تکالیف در سطح دشواری متوسط، ۴- تمایل به اعمال تلاش مجدد در انجام تکالیف نیمه تمام، ۵- ادراک پویا از زمان یعنی احساس این که امور سریع‌تر روی می‌دهند، ۶- آینده‌نگری، ۷- توجه به ملاک شایستگی و لیاقت در انتخاب دوست یا همکار، ۸- باز شناسی از طریق عملکرد خوب در کار، ۹- کاری را به خوبی انجام دادن و ۱۰- رفتار ریسک کردن پایین (لازم به ذکر است که در رابطه با این ویژگی آخر پرسشنامه ۲۹ سؤالی، هیچ سؤالی را ندارد). به این ترتیب پرسشنامه براساس

دانشجویان مورد مطالعه $22/69 \pm 5/786$ سال و محدوده سنی آنان ۴۴-۱۸ سال بود. میانگین و انحراف معیار امتیاز مدیریت زمان $46/2 \pm 7/0$ بود؛ و حداقل امتیاز کسب شده ۲۳ و حداکثر آن ۶۳ می‌باشد. امتیاز پرسشنامه مدیریت زمان حداقل ۱۸ و حداکثر ۹۰ است. به عبارتی مدیریت زمان دانشجویان در این پژوهش در سطح متوسط بود. میانگین و انحراف معیار امتیاز انگیزه پیشرفت تحصیلی در بین دانشجویان به طور کلی $8/3$ و $84/3 \pm$ بود. حداقل امتیاز کسب شده ۵۶ و حداکثر آن ۱۰۴ بود. امتیاز پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی بین ۲۹ تا ۱۱۶ می‌باشد. ضریب همبستگی اسپیرمن بین متغیر موفقیت تحصیلی (معدل) و نمره مدیریت زمان همبستگی خطی مستقیم معنادار وجود داشت ($r=0/197$ ، $p=0/001$) به طوری که با افزایش نمره مدیریت زمان نمره موفقیت تحصیلی (معدل) افزایش می‌یابد.

به عبارتی این یافته نشان می‌دهد که انگیزه پیشرفت دانشجویان متوسط رو به بالاست. نتایج پژوهش حاضر نشان داد ارتباط مثبت و معناداری بین مدیریت زمان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان وجود دارد و با بهبود مدیریت زمان در دانشجویان معدل تحصیلی (موفقیت تحصیلی) بهبود می‌یابد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد بین انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانشجویان ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد و با افزایش انگیزه پیشرفت در دانشجویان، معدل تحصیلی (موفقیت تحصیلی) آنان افزایش می‌یابد. ضریب همبستگی اسپیرمن بین متغیر موفقیت تحصیلی (معدل) و نمره انگیزه پیشرفت همبستگی خطی مستقیم معنادار وجود داشت ($r=0/311$ ، $p<0/001$) به طوری که با افزایش انگیزه پیشرفت معدل افزایش یافته است.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد انگیزه پیشرفت پیش بینی کننده موفقیت تحصیلی دانشجویان بود اما مدیریت زمان پیش بینی کننده موفقیت تحصیلی در دانشجویان نبود و در مدل رگرسیونی باقی نماند. بنابراین معادله نهایی رگرسیونی به شرح زیر

محاسبه شده با استفاده از روش‌های گاتمن و اسپرمن-براون، به ترتیب $0/7$ و $0/72$ می‌باشند (۲۱). خدیوی و همکاران نیز، ضریب پایایی آزمون انگیزه پیشرفت هرمنس را، بر روی نمونه ای ۹۳ نفری، $0/84$ گزارش کردند (۲۲).

همچنین در پژوهش اکبری سال ۱۳۷۸ اعتبار و روایی این پرسشنامه بر روی ۱۵۳۰ نفر از دانش‌آموزان متوسطه استان گیلان مورد سنجش قرار گرفته و ضریب اعتبار $0/84$ برای آن به‌دست آمده است (۲۳).

یافته‌ها

در این پژوهش ۲۸۸ نفر از دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران نمونه‌های پژوهش را تشکیل دادند. ضریب پایایی پرسشنامه هرمنس در این پژوهش از طریق آلفای کرونباخ $0/76$ به‌دست آمد و ضریب پایایی پرسشنامه مدیریت زمان بریتون و تسر در این پژوهش از طریق آلفای کرونباخ $0/7$ به‌دست آمد.

تعداد ۱۹۱ نفر معادل $66/3$ درصد از دانشجویان زن بودند. تعداد ۲۸۳ نفر معادل $82/6$ درصد مجرد بودند. تعداد ۷۲ نفر معادل 25 درصد از پاسخگویان از رشته رادیولوژی، تعداد ۷۴ نفر معادل $25/7$ درصد از رشته هوشبری، تعداد ۷۸ نفر معادل $27/1$ درصد از رشته اتاق عمل و تعداد ۶۴ نفر معادل $22/2$ درصد از رشته علوم آزمایشگاهی بودند. تعداد ۱۰۳ نفر معادل $35/8$ درصد در ترم تحصیلی دوم، تعداد ۷۷ نفر معادل $26/7$ درصد در ترم تحصیلی سوم، تعداد ۱۰۸ نفر معادل $37/5$ درصد در ترم تحصیلی چهارم بودند. تعداد ۲۱۱ نفر معادل $73/3$ درصد در مقطع پیوسته و تعداد ۷۷ نفر معادل $26/7$ درصد ناپیوسته مشغول به تحصیل بودند. تعداد ۹۱ نفر معادل $31/6$ درصد از دانشجویان ساکن خوابگاه و تعداد ۱۹۷ نفر معادل $68/4$ درصد غیرخوابگاهی بودند. تعداد ۱۱ نفر معادل $3/8$ درصد با معدل تحصیلی کمتر از ۱۵، تعداد ۱۱۲ نفر معادل $38/9$ درصد با معدل تحصیلی ۱۶-۱۵ بودند و تعداد ۱۶۳ نفر معادل $56/6$ درصد با معدل تحصیلی ۱۷ تا ۲۰ بودند. میانگین و انحراف معیار سنی

نوشته می‌شود:

(انگیزه پیشرفت) $0.43 + 0.12/852 =$ نمره معدل

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حمزه و همکاران در سال ۲۰۱۴ در دانشگاه utara مالزی نیز نشان داد که مدیریت زمان بر عملکرد تحصیلی دانشجویان اثرگذار است (۲۴) که این یافته با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد. نتایج پژوهش جهان سیر و همکاران در سال ۱۳۸۶ بر روی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه نشان داد مدیریت زمان در پیشرفت تحصیلی دانشجویان تأثیرگذار است (۳)، از این رو این یافته با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد. نتایج پژوهش حسن بیگی و همکاران بر روی دانشجویان دانشگاه شهید صدوقی یزد نیز نشان داد با بهبود مدیریت زمان در دانشجویان معدل تحصیلی آنان افزایش می‌یابد و این مهم منجر به پیشرفت تحصیلی دانشجویان می‌شود (۲۵) که این یافته همراستا با نتایج پژوهش حاضر است. نتایج پژوهش بختیار پور بر روی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز نیز نشان داد با بهبود مدیریت زمان عملکرد تحصیلی دانشجویان بهبود می‌یابد (۲۶) که این یافته نیز همراستا با نتایج پژوهش حاضر است. نتایج پژوهش ساکتی و طاهری بر روی دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی شیراز و دانشگاه شیراز نیز نشان داد مدیریت زمان منجر به موفقیت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان می‌شود (۱) که این یافته نیز همراستا با نتایج پژوهش حاضر است. نتایج پژوهش سوار و کندی نیز نشان داد با افزایش مهارت‌های مدیریت زمان در دانش‌پذیران پیشرفت تحصیلی در آنان بهبود می‌یابد (۲۷) که این یافته همراستا با نتایج پژوهش حاضر است. نتایج پژوهش زو و همکاران که بر روی دانشجویان دانش‌آموخته در جنوب شرقی ایالات متحده آمریکا انجام شد، مکانیسم اثرگذاری مدیریت زمان را در دانشجویان اینگونه تشریح می‌کنند که با افزایش مدیریت زمان دانشجویان تلاش بیشتری از خود نشان می‌دهند که این زمینه‌ای برای بهبود

عملکرد تحصیلی در آنان می‌شود و شاید بتوان این یافته را اینگونه توجیه کرد که با افزایش مدیریت زمان تلاش دانشجویان بیشتر شده و قطعاً با تلاش بیشتر نتیجه و عملکرد بهتری در تحصیل خواهند داشت و در نهایت این مهم منجر به بهبود معدل تحصیلی در میان آنان می‌شود (۲۸) که این یافته همراستا با نتایج پژوهش حاضر است. نتایج پژوهش اندریکا و همکاران نیز بر روی ۱۳۰ دانشجو در دانشگاه ترانسیلوانیا بروساوا انجام شد نشان داد با آموزش مدیریت زمان می‌توان پیشرفت تحصیلی را در دانشجویان افزایش داد (۲۹) از این رو این یافته نیز همراستا با نتایج پژوهش حاضر است. به عبارتی این یافته تأیید می‌کند چنانچه مهارت‌های مدیریت زمان به دانشجویان آموزش داده شود می‌توان عملکرد تحصیلی بهتر و پیشرفت تحصیلی بهتری را از آنان انتظار داشت. همچنین در این زمینه نتایج پژوهش یعقوبی و همکاران نشان داد با آموزش مدیریت زمان می‌توان اضطراب امتحان را در دانش‌پذیران کاهش داد و با توجه به اینکه در این پژوهش مدیریت زمان بهتر منجر به پیشرفت تحصیلی بهتر می‌شود شاید این تفاوت‌ها در کاهش اضطراب امتحان در دانشجویان باشد چرا که با افزایش مهارت‌های مدیریت زمان در بین دانشجویان اضطراب امتحان در آنان کاهش می‌یابد و با توجه به نقش مخرب اضطراب امتحان در عملکرد تحصیلی دانشجویان، اضطراب امتحان کمتر به منزله موفقیت بیشتر در آزمون‌ها و در نهایت معدل تحصیلی بیشتر خواهد بود (۳۰). در مورد مکانیسم اثرگذاری مدیریت زمان در زندگی افراد نتایج پژوهش وانگ و همکاران که بر دانشجویان تایوانی از دانشگاه ملی علم و صنعت پینگ تونگ در تایوان انجام شد نشان داد با افزایش مدیریت زمان در دانشجویان کیفیت زندگی دانشجویان بهبود می‌یابد (۳۱) و همچنین نتایج پژوهش امیدوار و همکاران نیز نشان داد با بهبود مدیریت زمان در دانش‌پذیران سلامت روان در آنان بهبود می‌یابد و با توجه به این مهم که سلامت روان بهتر و کیفیت زندگی بهتر با عملکرد بهتر همراه است از دانشجویان با داشتن مهارت‌های مدیریت زمان

برخوردار از انگیزه پیشرفت بالا، بیش از دانشجویان دارای انگیزه پیشرفت پایین، در انجام تکالیف درسی از خود پشتکار و جدیت نشان می دهند و در آزمون های مختلف تحصیلی کارکرد بهتری دارند (۳۳). کاشمن و سایبر وهارلو مکانیسم اثرگذاری انگیزه بر پیشرفت تحصیلی را اینگونه توجیه می کنند که افرادی که انگیزه تحصیلی بالایی دارند، فعالیت های تحصیلی بیشتری را می پذیرند، تکالیف بیشتری را انجام می دهند و در نهایت موفقیت بیشتری کسب می کنند (۳۸).

در دانشگاه Utara مالزی از بین متغیر انگیزه بیرونی و مدیریت زمان تنها مدیریت زمان در مدل رگرسیونی باقی ماند و پیش بینی کننده عملکرد تحصیلی دانشجویان این دانشگاه شناسایی شد (۲۴) در حالیکه در این پژوهش میزان انگیزه پیشرفت تحصیلی پیش بینی کننده موفقیت تحصیلی دانشجویان شناسایی شد، از این رو این یافته با یافته های پژوهش حاضر همخوانی ندارد. نتایج پژوهش حسین مردی و حسین مردی در سال ۱۳۹۴ که بر روی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن انجام شد نیز نشان داد که بر اساس انگیزه پیشرفت، می توان پیشرفت تحصیلی دانشجویان را پیش بینی نمود (۳۹). لذا توجه و تقویت انگیزه پیشرفت در کنار سایر عوامل تاثیر گذار در پیشرفت تحصیلی دانشجویان می تواند باعث افزایش میزان عملکرد آنان شود که این یافته نیز با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد. در تبیین این نتیجه، انگیزه به عنوان فرآیندی تعریف می شود که در نتیجه آن فعالیت های هدفمند افراد، تحریک و تقویت شده و به واسطه آن نیازها و تمایلات افراد در حرکت جمع میشوند (۴۰). انگیزه تحصیلی نیز به سطوح و میزان پشتکار، علاقه درونی و ذهنی و تلاش تحصیلی اشاره دارد که کمک مهمی برای موفقیت تحصیلی قلمداد می شود (۴۰).

یافته های این مطالعه نشان داد بین مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت با موفقیت تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد. از آنجایی که می توان بر اساس انگیزه پیشرفت، موفقیت تحصیلی را پیش بینی

بیشتر می توان عملکرد تحصیلی بهتری را انتظار داشت (۱۸). نتایج پژوهش سواری و نوری نیز نشان داد بین مدیریت زمان و عملکرد تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد (۳۲) از این رو این یافته نیز با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد.

نیکلا کیلیس موفقیت تحصیلی را به صورت سنجش عملکرد یادگیرندگان و مقایسه نتایج حاصل و هدف های آموزشی از پیش تعیین شده به منظور تصمیم گیری در این باره که فعالیت های آموزشی معلم و کوشش های یادگیری دانش پذیران تا چه اندازه به هدف های مطلوب منتهی شده است، تعریف نمود (۳۳). همچنین انگیزه را می توان به عنوان عامل نیرو دهنده، هدایت کننده و نگهدارنده رفتار تعریف کرد. منظور از انگیزه پیشرفت، میل یا اشتیاق برای کسب موفقیت و شرکت در فعالیت هایی است که موفقیت در آنها به کوشش و توانایی های فرد بستگی دارد (۳۴). نتایج پژوهش حمزه و همکاران در دانشگاه utara مالزی نیز نشان داد که انگیزه بر عملکرد تحصیلی دانشجویان اثرگذار است و با بهبود انگیزه در دانشجویان عملکرد تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان افزایش می یابد (۲۴) که این یافته با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد. نتایج پژوهش صبوری و همکاران بر روی دانشجویان رشته های پزشکی، پرستاری و خدمات درمانی دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا... (عج) نیز نشان داد با افزایش انگیزه پیشرفت میزان موفقیت تحصیلی دانشجویان افزایش می یابد (۳۵) که این یافته با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد. از آنجایی که دانشجویان در پژوهش صبوری و همکاران از رشته های حوزه علوم پزشکی هستند از این رو جامعه این پژوهش با جامعه پژوهش حاضر مشابهت بیشتری دارد و این نتیجه با این یافته از پژوهش حاضر قرابت بیشتری دارد. نتایج پژوهش نیکلا کیلیس در سال ۲۰۱۲ و اوتهمان و لینگ و میرکمالی و همکاران نیز نشان داد که با افزایش انگیزه تحصیلی دانشجویان پیشرفت تحصیلی آنان افزایش می یابد (۳۳،۳۶،۳۷) که این یافته ها نیز با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد. دانشجویان

قابل خریداری و ذخیره شدن و نگهداری نیست، افزایش و طولانی کردن زمان غیرممکن است و زمان را نمی‌توان متوقف کرد. گذشت زمان دائمی و غیر قابل برگشت است. به همین دلیل زمان ضروری‌ترین منبع است، زیرا تمام فعالیت‌های انسان در بعد زمان انجام می‌شود و انسان باید از همه لحظه‌ها و دقایق عمرش بهترین استفاده را ببرد. از این رو گفته می‌شود وقت طلاست؛ بنابراین یکی از منابعی که دانشجویان می‌توانند از آن سود و بهره ببرند زمان است. با توجه به نقش آموزش عالی که منشأ تحولات زیادی در زمینه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی است یکی از مشکلات گریبانگیر افراد به ویژه دانشجویان، عدم استفاده صحیح از زمان و وقت آنها است. با توجه به اهمیت نظام آموزش عالی و نقش اساسی دانشگاه‌ها در توسعه ملی و بین‌المللی کشور جایگاه و نقش حساس و مؤثر دانشگاه‌ها در توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه بر کسی پوشیده نیست. با توجه به هدف پژوهش فوق مبنی بر شناخت اثرات مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان، یافته‌های پژوهش حاکی از این است که دانشجویان آگاهی و توانایی آن را دارند که با بهره‌گیری از توانایی‌های درونی، دانش تخصصی و تقویت توانایی علمی خود با کمک آموزش‌های علمی بالا، توانمندی خود را برای مدیریت زمان در تحصیل تقویت کنند.

مطالعه حاضر دارای محدودیت‌هایی است که توجه به آنها در هنگام تفسیر یافته‌ها حائز اهمیت است. اول اینکه برای جمع‌آوری اطلاعات صرفاً از پرسشنامه استفاده گردید و این ابزار یکی از ابزارهایی است که تورش اطلاعات می‌تواند نقش مخدوش‌کننده‌ای در اعتبار یافته‌ها داشته باشد. با این حال سعی گردید با بیان اهمیت موضوع و ترغیب شرکت‌کنندگان به ارائه پاسخ‌های مستند و صادقانه از بروز چنین تورش‌های تا حد امکان جلوگیری شود. محدودیت دوم را می‌توان عدم دسترسی مناسب پژوهشگر به معدل دانشجویان و پراکندگی دانشجویان نام برد. محدودیت سوم این مطالعه، مقطعی بودن آن است که باعث می‌شود

نمود، سرمایه‌گذاری برای آموزش و تقویت انگیزه پیشرفت در جمعیت دانشجویان، می‌تواند در پیشرفت تحصیلی آنها مؤثر واقع شود. با توجه به نقش دانشجویان به‌عنوان آینده‌سازان جامعه ضروری است سیاستگذاران و برنامه‌ریزان نظام آموزشی این مهم را مورد توجه قرار دهند و برای بهبود عملکرد تحصیلی و پیشرفت تحصیلی آنان به دو مقوله مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت دانشجویان توجه ویژه‌ای داشته باشند و شرایطی را برای آنها فراهم آورند تا با بهبود این مولفه‌ها در دانشجویان بتوانند گامی در راستای عملکرد تحصیلی بهتر و در نهایت پیشرفت تحصیلی دانشجویان بردارند. توجه به این مطلب که انگیزه پیشرفت باعث تحرک و پویایی و برنامه‌ریزی صحیح در حین تحصیل دانشجویان می‌شود و از این طریق می‌تواند بر روی موفقیت تحصیلی فرد تاثیر بگذارد بنابراین می‌توان با تقویت بنیه انگیزشی دانشجویان، فراهم نمودن نیازهای پایه و انتخاب رشته تحصیلی بر اساس علاقه دانشجویان می‌توان امکان دستیابی هر چه بهتر به موفقیت تحصیلی در طول دوران دانشجویی و در نتیجه دوران شغلی فعال فرد را فراهم نمود. از سوی دیگر در میان منابعی که در اختیار داریم زمان با ارزش‌ترین منبع است، با بررسی مستمر چگونگی استفاده از زمان، می‌توانیم اثر بخش‌ترین روش به کارگیری آن را پیدا کنیم. زمان با ارزش‌ترین منبعی است که در اختیار انسان قرار دارد، زیرا منابع دیگر به شرط وجود زمان ارزش پیدا می‌کنند. در زمینه مدیریت زمان نتایج پژوهش آذر در پاکستان نشان می‌دهد افرادی که در زمینه مدیریت زمان بیش از سایرین مطالعه می‌کنند رفتارهای مدیریت زمان بهتری از خود نشان می‌دهند شاید گنجانیدن مبحث مدیریت زمان در کتب دانشگاهی بتواند منجر به بروز رفتارهای مرتبط با مدیریت زمان بهتر در دانشجویان شود (۴۱). یکی از اساسی‌ترین جنبه‌های مدیریت در وقت، بهینه‌سازی استفاده از آن است، در واقع مدیریت زمان یعنی اینکه زمان و کار خویش را به‌دست گیریم و اجازه ندهیم که امور و حوادث ما را هدایت کند. زمان کالایی کمیاب و محدود است،

Disabilities 2007;40:49-65.

7. Nofle E, Robinson R. Personality predictors of academic outcomes: Big five correlates of GPA & SAT scores. *Journal of Personality and Social Psychology* 2007;93:116-30.

8. Xiao-hua Y. Developing time-management skills in the foreign language classroom', *Sino-US English Teaching*. 2007; 4(6)(Serial no.42).

9. Kisa A, Ersoy K. The need for time management training is universal: Evidence from turkey. *Hospital Topics: Research and Perspectives on Healthcare*. 2005; 83(1): 13-19.

10. Fahimzadeh S. [Barresi tasir amoozesh hay rahbordi farashenakhti bar angizeh pishraft daneshjooyan arak]. *Payan nameh karshenasi arshad ravanshenasi tarbiati, daneshgah alzahra* 1382. (Persian)

11. Kalahan J, Clark F, Leonard H. Secondary school education. *Mashhad: Entesharat Astan Ghos razavi*; 1386. (Persian)

12. Manzari Tavakoli A. [Barresi rabete angizeh pishraft, haste control v pishraft tahsili dar beyn danesh amoozan maghtae motavasete Shiraz]. *Payan nameh karshenasi arshad ravanshenasi tarbiati, daneshgah Shiraz* 1375. (Persian)

13. Zarei A. [Barresi beyn sabk hay esnadi v angize pishraft tahsili dar mian danesh amoozan sal dovom reshte riazi dabirestan hay dolati shahr arak]. *Payan nameh karshenasi arshad ravanshenasi tarbiati, daneshgah tarbiat moalem* 1380. (Persian)

14. Shokr kon H, Bagheri M. [Rabete shiveh hay farzand parvari ba angizeh pishraft danesh amoozan pesar dore rahnamaei ahvaz]. *Journal of Education and Psychology* 1373. 33-41. (Persian)

15. Yaghoobi A, Mohagheghi H, Motaghian M. [Naghshe jensiat, reshte tahsili v modiriat zaman dar pishbini khalaghiat kalami daneshjooyan daneshgah bu ali sina]. *Journal of initiative and creativity in the humanities* 1391;1(3):39-54. (Persian)

16. Trueman M, Hartely J. A comparison between the time management skills & academic performance of mature & traditional entry university students. *Journal of Higher Education* 1996;32(2):199-215.

17. Hermans. [Achievement Motivation Questionnaire] 1970. *Tarjomeh abolfazl karami. Markaz nashr ravansanji*. (Persian)

18. Omidvar A, Omidvar Kh, Omidvar H. [Taeen asar bakhshi amoozesh rahbordhay modiriat zaman bar salamat ravani v angizesh pishraft tahsili danesh amoozan]. *Journal of School Psychology* 1391.3 (2); 6-22. (Persian)

19. Hooman H, Asgari A. [Tahiye v estandard kardan azmoon angizeh pishraft]. *Journal of psychological research* 1379;11(2):9-32. (Persian)

20. Ghale noei M, Asjadi, Omidvar A. [Rabete tafakor enteghadi ba angize pishraft daneshjooyan karshenasi arshad daneshgah birjand] 1390.

نتوان روابط علی را به خوبی مورد تبیین قرار داد و شاید طراحی مطالعات تجربی در جهت شناخت عوامل تأثیرگذار بر موفقیت تحصیلی، تقویت مدیریت زمان و تقویت بنیه انگیزه پیشرفت تحصیلی بتواند به سؤالات بیشتری در این زمینه پاسخ دهد.

در مجموع با توجه به تحلیل داده‌های به‌دست آمده از این پژوهش که در راستای سایر پژوهش‌های مرتبط می‌باشد پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های بعدی صورت گیرد تا طی آن برخی از عوامل اتلاف وقت دانشجویان شناسایی و معرفی گردد تا ارائه راهکاری برای جلوگیری از اتلاف وقت صورت گیرد.

تقدیر و تشکر

بدین وسیله نویسندگان از مسئولین دانشکده پیراپزشکی به دلیل همکاری در انجام این پژوهش و دانشجویان دانشکده پیراپزشکی به جهت همکاری با پژوهشگر که گامی در شناخت بهتر مسائل آموزشی برداشتند کمال تشکر و قدردانی را دارند.

منابع

1. Saketi P, Taheri A. [Ertebet beyn modiriat zaman ba mizan movafaghiat daneshjooyan karshenasi v karshenasi arshad daneshgah Shiraz]. *Medical Education* 1389;10:293-300. (Persian)

2. Ghaedmohamadi M. [Modiriat zaman v moalefeh hay on dar mian daneshjooyan Azad University]. *Socail reserch* 1389;6:57-73. (persian)

3. Jahansyr Kh, Salehzade K, Vesaghi H, Mousavi far E. [Tasir modiriat zaman dar pishraft tahsili daneshjooyan daneshgah azad eslami maraghe]. *Knowledge and Research in Education-Curriculum* 1386.16(21):97-114. (Persian)

4. Loomis K. Learning styles and asynchronous learning: Comparing the LASSI model to class performance. *Journal of Asynchronous Learning Networks* 2000;4(1):23-31.

5. Ling J, Heffernan T, Muncer S. Higher education students' beliefs about the causes of examination failure: A network approach. *Social Psychology of Education* 2003;6(2):159-70.

6. Frazier T, Youngstrom E, Glutting J. ADHD and achievement: Meta-analysis of the child, adolescent, and adult literatures and a concomitant study with college students. *Journal of Learning*

- PSJ.umsha.ac.ir 21 An empirical study in Turkey. *European Journal of Social Sciences* 2012;30(4):612-61
34. Rio J. [Motivation and Emotion] 2001. Tarjomeh yahya seyed mohamadi. Tehran; nashre virayesh; 1386. (Persian)
35. Saboori A, Noohi S, Hoseini M, Rokhsari zadeh H, Alishiri Gh. [Barresi angizeh pishraft v rabete on ba movafaghiat tahsili dar daneshjooyan reshteh hay pezeszki, parastari v khadamat darmani daneshgah olum pezeszki Baghiyat Allah]. *Journal of Military Medicine* 1391. 3 (14); 200-204
36. Mirkamali M, Khabare K, Mazari E, Farhadi Amjad F. [Naghsh salamat ravan bar amalkard tahsili daneshjooyan ba mianjigari angizesh pishraft tahsili]. *Journal of Knowledge and Research in Applied Psychology* 1394;16(60):101-109. (Persian)
37. Othman N, Leng K. The relationship between self-concept, intrinsic motivation, self-determination and academic achievement among Chinese primary school students. *International Journal of Psychological Studies* 2011;3(1):90-98.
38. Kushman J, Sieber C, Harold K. This isn't the place for me: School dropout. In: D. Capuzzi & D. Gross (Eds.). *Youth at risk: A prevention resource* 48 for counselors, teachers, and parents. Alexandria, VA: American Counseling Association; 2000. P. 471-507.
39. Hosein Mardi A, Hosein Mardi Z. [Pishbini pishraft tahsili bar asas hoosh hayjani v angizesh pishraft dar bein daneshjooyan daneshgah azad eslami vahed Roodhen]. *Journal of researchers* 1394. 13 (3); 15-22. (Persian)
40. Alexander ES, Onwuegbuzie AJ. Academic procrastination and the role of hope as a coping strategy. *Personality and Individual Differences* 2007; 42:1301-10.
41. Azar S. Impact of time management training on Pakistani corporate sector employees. *Journal of Basic and Applied Scientific Research* 2013; 3(4):476-82.
- (persian)
21. Brumand nasab M. [Baresi rabete sade v chand ganeh khalaghiat, angizeh pishraft v ezat nafs ba kar afarini dar daneshjooyan daneshgah shahid chamran ahvaz] 1381. Resale doctora. (persian)
22. Khadivi A, Vakili mafakheri A. [Barresi angizeh pishraft, manba control, khod pendare v pishraft tahsili danesh amoozan sal aval motavasete navahi panj ganeh Tabriz] 1390;13(1):45-66. (Persian)
23. Akbari B. Validity of motivation questionnaire of Heremence on students of high school in Guilan Providence, knowledge and research in educational sciences. 2007;16:73-96. (Persian)
24. Hamzah AR, Ossai-Igwe Lucky E, Raihan Joarde MH, Time management, external motivation, and students' academic performance: Evidence from a Malaysian public University. *Asian Social Science* 2014;10(13):55-63.
25. Hassanbeigi A, Askari J, Nakhjavani M, Shirkhoda S, Barzegar K, Mozayyan MR, Fallahzadeh H. The relationship between study skills and academic performance of university students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 2011; 30:1416-24.
26. Bakhtiarpur S. [Rabete tafakor enteghadi, rahbord hay fara shenakhti v modiriat zaman ba amalkard tahsili daneshjooyan daneshgah azad eslami vahed ahvaz]. *New findings in psychology* 1391;22:5-19. (Persian)
27. Sevar K, Kandy M. Time management skills impact on self-efficacy and academic performance. *Journal of American Science* 2011;7(12):720-6.
28. Xu J, Du J, Fan X. Finding our time?: Predicting students' time management in online collaborative groupwork. *Computers & Education* 2013; 69:139-47.
29. Indreica ES, Cazan AM, Truta C. Effects of learning styles and time management on academic achievement. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 2011; 30:1096-102.
30. Yaghoobi A, Mohagheghi H, Usefzadeh M, Ganji K, Olfati N. [Tasir amoozesh modiriat zaman bar ezterab emtehan v angizeh pishraft tahsili danesh amoozan]. *Journal of School Psychology* 1390.1 (3); 131-144. (Persian)
31. Wang WC, Kao CH, Huan TC, Wu CC. Free time management contributes to better quality of life: A study of undergraduate students in Taiwan. *Journal of Happiness Studies* August 2011;12(4):561-73.
32. Savari K, Noori A. [moghayese maharat modiriat zaman v angizeh pishraft danesh amoozan ba amalkard tahsili bala v paeen]. *Journal of Educational Psychology* 1393;10(31):109-124. (Persian)
33. Necla Keles H. An investigation of the relationship between motivation and academic achievement of business administration students 18

The relationship between achievement motivation, time management and academic achievement in undergraduate students of Iran University of Medical Sciences

Zohre Sohrabi, PhD, Associate Professor of Medical Education, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran, zo_sohrabi@yahoo.com

***Fatemeh Ghovati**, MSc of Medical Education, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran (*Corresponding author). f_ghovati@yahoo.com

Fakhr sadat Mir Hoseini, Educator of Department of Anesthesiology, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran, PhD student of medical education, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran f_mirhoseiny@yahoo.com

Fatemeh Hoseini, Educator of Faculty of Health, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran, hosseini.f@iums.ac.ir

Abstract

Background: Since the purpose of admission to the university is academic success and achievement, factors affecting academic achievement is one of the most important issues considered by researchers. Time management and the effective use of time, in today's world are essential. The aim of this study was to evaluate the relationship between academic achievement and success with time management in undergraduate students of School of Allied Medical Sciences, Iran.

Methods: This cross sectional study was conducted on Iran University of Medical Sciences undergraduate students (except the freshmen) and a total of 341 students were enrolled. Data from demographic, Time Management (Britton and Tesser) and Academic achievement (Herman) Questionnaires were used. Initially, the content validity of the questionnaire was evaluated quantitatively using content validity and content validity index. After collecting data using Microsoft Excel and Spss software and benefiting from descriptive statistics and analysis (Spearman correlation coefficient and regression), data were analyzed.

Results: Results showed mean and standard deviation of 22.69 ± 5.786 years for the age of the students. The majority of students (66.3%) were female, 82.6% single, 73.3% baccalaureate, 27.1% in radiology, 37.5% were in fourth semester and most (68.4%) lived as non-dormitory. The average and standard deviation of the GPA was 16.92 ± 1.188 . The mean rating of academic achievement among students in general were 84.3 ± 8.3 . Mean $\pm$ SD of time management was 46.2 ± 7.0 .

Conclusion: The findings of this study showed that there is a significant relationship between time management and academic achievement is with academic success. As academic success can be predicted based on academic achievement, boosting investment in education and achievement motivation among the students, can be effective in academic achievement.

Keywords: Time management, Achievement motivation, Academic achievement, Academic success, Undergraduate